

S Z E M L E

Lazányi István

SKICCEK

Bulteno

A bulteno egyidős az eszperantó mozgalommal. Olyan bélyeget jelent, amely nem díjmentesítésre szolgál, hanem a levél hátlapjára ragasztják, annak lezárása céljából. Gyakorlott filatelista ebből könnyen megállapíthatja, hogy levelezőtársa írását avatatlan kezek felbontották-e, és a választ ennek megfelelően szövegezi. Ma már a bulteno kiment a divatból. Nevét az angol eszperantó szövetség kisterjedelmű lapja őrzi, a levéltitok fontosságára utalva.

Disszertáció a krumplifőzésről

A téma indoklása: azért választottam kutatásom tárgyául a krumplit, mert több ország mellett Magyarországon is megterem. A krumplievés főleg a flamandoknál volt nemzeti hagyomány; van Gogh egész munkássága, mely az impresszionista stílusig ívelt, nem egyéb, mint a *Krumplievők* című korai grafikájának explicit kifejtése. A japánok is annyira szerették, hogy agyonverték egy terhes nőt, mert krumplit lopott. Ez is a krumplievés tápértékét bizonyítja.

Köszönetnyilvánítás: köszönetemet fejezem ki részeges apámnak, korán elhunyt édesanyámnak és két testvéremnek, hogy már zsenge ifjúkoromban felébredt érdeklődésem a magyar krumpli és annak elkészítési módozatai iránt, azaz az alkalmazott élelmiszer-ipari kutatások felé fordultam.

A krumplit, ugyanúgy, mint a makói hagymát, nem szükséges konzerválni, sőt. Az almák elállnak tavaszig, legfeljebb megrohadnak. (Itt jegyzem meg, hogy a krumplicsíra és a rohadt alma is fogyasztható. Ebben hasonlatosak az avas szalonnához, mely az előbbiekkal azonos módon magyar unikum.)

Szereti ön a viperát?

Természetesen nem az értendő a kérdésen, hogy főzve vagy sültve, hanem hogy a viperát mint olyat, mint élőlényt szereti-e? Szereti-e Ön annak ellenére, hogy megmarja Önt, az embert, a teremtés koronáját? Noha véleményem szerint a teremtés koronáját sokkal inkább a patkányok és a svábbogarak testesítik meg, ugyanis egy eljövendő atomháború esetén azok fognak társadalmat alkotni a Földön. De ezen lehet vitatkozni. Mint általában azon is, hogy erkölcsösek-e a ragadozók, humánusak-e a férgek, vagy hogy a nagy hal mindig megeszi a kicsit, netán dialektikusan kell kezelni a kérdést? Azt a dilemmát is fel lehet vetni, hogy az ember intelligensebb-e vagy az a növény, amely közvetlenül a kőzetekből vonja ki a táplálékát? Probléma lehet az is, hogy amennyiben léteznek Mars-lakók, vajon melyik országot fogják támogatni? Mindenesetre a viperával, mint sok más ismerőssémmel, én sem kívánok találkozni. Ha tehetem, elkerülöm. Többek között emiatt élek Budapesten, ahol az aszfalton ritkán támad. Sőt itt még megélhetése sincs, úgyszólván errefelé nem alkalmazkodik. Ma már a Mátrában is ritkábban, mert kipusztulóban lévő állatfaja. Talán ezért cselekedte Gandhi, hogy kormányzása alatt megszüntette a mérgek kigyók megölését.

Vasutas Jakab

Egyik éjszaka azt álmodta Jakab, hogy festő szakmunkás, és megbízták az ég meszelésével. Örömmel fogadta a kitüntető megbízást, és imponált neki, hogy éppen őt tartották érdemesnek e szép feladat megvalósítására. Azonnal neki is látott, hogy elkészítse a létrát. A problémát nem tartotta megoldhatatlannak, ugyanis már végzett asztalos munkát, amikor galériát készített két gyermeke számára a szoba-konyhás házban, és a szoba hosszmérete elhanyagolható volt a magasságához képest.

Előkészítette a szögeket és a kalapácsot, kivitte az udvarra, a pincéből felhozott néhány tölgyfa deszkát, és nekikezdett a fűrészelésnek. Komótosan végzete a munkát, amolyan „*Jassan járj, tovább érsz*” alapon, végül is nem szabtak neki határidőt. Csak közölték vele, hogy meszelje ki az eget, és ő elvállalta. Vagy megparancsolták neki, hogy meszelje ki, és ő engedelmeskedett? Ha Jakab olvasta volna Jean-Paul

Sartre-t, bizonyára elgondolkodott volna azon, hogy ki parancsolt neki, és volt-e utasítási jogköre. De Jakab csak a menetrendet olvasta. Később már azt sem, mert kívülről tudta még a vágányszámot is.

Örült, hogy valaki egy kis változatosságot hozott az életébe, még ha csak álmában is. Mindenesetre fűrészelte szorgalmasan a létrafokokat, és amikor végzett velük, elkezdte azokat a két tartószárba illeszteni, úgy, hogy akrobatikusan egyensúlyozva haladt felfelé a már elkészült szakaszon. Mikor elérte az utolsó fokot is, felborult a létra.

Jakab arra riadt fel, hogy a földön fekszik és jajgat. Szerencsére az asszony és a gyerek aludtak tovább, mintha mi sem történt volna. Jakab kiment az ólba, megetette a disznókat, aztán felvette az egyenruháját, fejére igazította a simléderes piros sapkáját, és elindult szolgálatba a hajnali sötétségben.

Útitársak

Ha valaki az útitársakról akar írni, célszerű, ha nem a tudományos vagy szépirodalmi művekből, hanem magából az életből meríti tapasztalatait, mivel a művészetnek az a rendeltetése, hogy a különösen mutassa meg az általánost (lásd „Lukács evangéliuma”, több kötet). Pedig a földön valamennyien útitársak vagyunk: fehérek, feketék, sárgák, férfiak és nők, gyermekek, növények, állatok. Amint ezt a *globális problémák, környezetvédelem* címszó alatt jelzik. Ettől függetlenül célszerű, ha megválogatjuk útitársainkat, ha ez módunkban áll. Például nem tömegközlekedési járművön utazunk, hanem, mondjuk, személygépkocsival. Ekkor célszerű, ha feleségünkkel és gyermekeinkkel utazunk (amennyiben vannak). Ez azonban gáztámadás vagy atomháború esetén nem praktikus, mert a közutak ilyenkor nem biztonságosak. Megfelelőbb tömegközlekedési járművel (például metró) utaznunk az óvóhelyre, ahol közvetlenül érezhetjük az emberek közelségét.

Persze úgysem lesz háború. Az emberek egy nyelven fognak beszélni, a gazdagok szétosztják javaikat, mindenki kap morfint meg perzsabundát. Így élünk majd együtt békében és boldogságban, amíg meg nem halunk.

(*Tekintet*, 2004/3.)